

J. G. H. SPRONCK

VISIE OP DE MAATSCHAPPIJ

*Discussieboek voor de hoogste klassen van het
voortgezet onderwijs*

DEEL 2

*Milieu-informatie voor maatschappij-kritische
opstelling*

N.V. W. J. THIEME & CIE - ZUTPHEN

DE INHOUDSOPGAVE

1. Samenlevingsklimaat.	7
<i>A. Doorslaggevende invloeden.</i>	8
1. Onze privé-computer.	8
2. Bewustzijnsvernaauwing.	10
3. Vooroordelen en stereotypen.	11
Samenvatting.	16
<i>B. Nadere toelichting.</i>	16
1. De noodzaak van informatie.	16
2. De persoonlijkheid.	18
<i>C. Cultuurfilosofie.</i>	20
1. De middeleeuwen.	20
2. De Renaissance.	20
3. Mechanisering.	21
4. Oosterse en Westerse wereld.	21
2. Maatschappij-structuren.	23
<i>A. Het karakter van maatschappij-structuren.</i>	23
1. Wat zijn maatschappij-structuren?	23
2. Statisch of dynamisch?	28
3. De mens en maatschappelijke structuren.	31
Samenvatting.	33
<i>B. Nadere toelichting.</i>	33
1. Structuur als model van onderlinge verhoudingen.	33
2. De zgn. „autoritaire” maatschappij.	34
<i>C. Cultuur-filosofie.</i>	36
3. Met eigendom in de clinch.	39
<i>A. Theorieën over eigendom.</i>	39
1. Het Klassiek Liberalisme.	39
2. Het Klassiek Marxisme.	40
3. Het Neo-liberalisme.	42
4. Het Socialisme.	43
5. Christelijke opvattingen over eigendom.	46
<i>B. Nadere toelichting.</i>	47
1. Eigendomsverhoudingen zijn structuren.	47
2. Zeer moeilijke problemen.	48
<i>C. Cultuur-filosofie.</i>	49
1. Groeistuipen.	49
2. De stand van zaken.	50
3. Het kapitalistisch stelsel.	51
4. Het kapitalisme als „economisch systeem”.	53
<i>A. Kapitalisme als economisch stelsel.</i>	53
1. Behoeften als drijfveer.	53
2. Kenmerken van het „systeem”.	56
3. Het kapitalistisch systeem is een „proces”.	60
4. Het Mono-Kapitalisme.	63
Samenvatting.	65
<i>B. Nadere toelichting.</i>	66
1. Hoe kan werkeloosheid ontstaan?	66
2. De structurele economische macht.	68

C. <i>Cultuur-filosofie</i>	71
Bijlage I. Inkomsten en uitgaven van de Staat	74
5. Het kapitalisme als „maatschappelijke structuur”	79
A. <i>De „rationele” maatschappij-structuren</i>	79
1. Onze denkpatronen.	79
2. Analyse van de problemen.	83
3. De kwestie van ideologie.	85
Samenvatting.	87
B. <i>Nadere toelichting</i>	87
1. Over machtsstructuren.	87
2. Naar gelijkberechtiging.	89
C. <i>Cultuur-filosofie</i>	92
6. De vakbeweging	94
1. Wat is „Vakbeweging”?	95
2. De organisatie van de vakbeweging.	98
3. De taak van de Vakbeweging.	103
Samenvatting.	104
B. <i>Nadere toelichting</i>	105
1. De drie zuilen.	105
2. Vakbeweging is onruststoker.	106
3. Voorbeelden.	108
C. <i>Cultuur-filosofie</i>	110
1. Tendens naar eenheid.	110
2. Verleden is geen heden.	110
7. Machtigste structuur: techniek	112
A. <i>Van technologie naar technocratie</i>	112
1. Wat is techniek?	112
2. Techniek van twee kanten.	114
3. Het vacuüm.	116
Samenvatting.	120
B. <i>Nadere toelichting</i>	120
1. De aanpak.	120
2. Veel visie bij oppositie.	122
C. <i>Cultuur-filosofie</i>	124
1. De nood aan ethiek.	124
2. De techniek en de consequenties.	126
8. Socialistische „alternatieven”	127
A. <i>De socialismen</i>	128
1. De gelijke en ongelijke uitgangspunten.	128
2. Kapitalisme of Socialisme als economisch-sociale politiek.	131
3. „Visionair”.	133
Samenvatting.	136
B. <i>Nadere toelichting</i>	137
H. P. 1971: interview met Mansholt.	137
C. <i>Cultuur-filosofie</i>	139
1. De geschiedenis doceert.	139
2. Het „rationele”.	139
3. Technologie.	140

9. Christelijke „alternatieven”	141
<i>A. Het christelijke wereld- en mensbeeld.</i>	142
1. De mensheid als structuur.	143
2. Het leven ge-outmythologiseerd	145
3. Waarom het gaat in „echt” christendom?	148
Samenvatting.	152
<i>B. Nadere toelichting.</i>	152
1. Verticalisme en horizontalisme.	152
2. Drie „sociale academieis” tegelijk.	154
<i>C. Cultuur-filosofie.</i>	157
De verzuiling.	157
10. De staat: centrum van machts-structuren.	159
<i>A. Verordende – Uitvoerende – Rechterlijke bevoegdheden.</i>	160
1. De beslissende machten.	160
2. Het proces van machtsvorming.	162
3. De regeerbaarheid.	166
Samenvatting.	167
<i>B. Nadere informatie.</i>	167
1. Kritische noten.	167
2. Ons partij-stelsel.	168
<i>C. Cultuur-filosofie.</i>	172
1. Democratie.	172
2. Het kaartenspel.	173
11. Bureaucratisering.	175
<i>A. Macht in vertakkingen.</i>	176
1. Machtsdelegatie (sub-delegatie) in getallen.	176
2. Bureaucratie maakt de dienst uit.	180
3. Wat is „democratisering” van bureaucratie?	183
Samenvatting.	185
<i>B. Nadere toelichting.</i>	186
1. Ambtelijke piramide bij Onderwijs.	186
2. De kwestie bezuiniging.	190
<i>C. Cultuur-filosofie.</i>	190
Bijlage II. De vrije onderneming.	194
1. Iedere onderneming is een structuur.	194
2. Bedrijfsstructuur van relaties.	195
3. Personeels-structuur.	196
4. Kritische kanttekeningen en discussiemateriaal.	198
a. De onderneming is fundamenteel deel van de maatschappij.	199
b. De situatie waarin wij leven.	200